

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi

Lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen

maarit.leppanen@om.fi

Viite: Lausuntopyyntö 27.2.2014, hovioikeuden jatkokäsittelyluvan laajentamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön julkaisusarja Mietintöjä ja lausuntoja 10/2014)

Oikeusministeriö on pyytänyt hovioikeudelta lausuntoa edellä mainitusta työryhmän mietinnöstä. Hovioikeus esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Hovioikeuden kannanotto esitettyyn uudistukseen

Mietinnössä esitetty jatkokäsittelyluvan soveltamisalan laajentamista koskeva ehdotus sekä soveltamisalan laajentamisen tueksi esitetyt perusteet ovat kannatettavia.

Useimmissa asioissa sen arvioiminen, kuuluuko valitus jatkokäsittelylupajärjestelmän piiriin, ei mietinnössä todetulla tavalla (s. 27) ole ongelmallista. Hovioikeus yhtyy kuitenkin mietinnössä esitettyyn näkemykseen siitä, että jatkokäsittelylupajärjestelmän soveltamisalan nykyrajoitukset eivät kaikilta osin ole selkeitä ja ennakoitavia (s. 28). Tämän vuoksi jatkokäsittelylupajärjestelmän soveltamisalaa on syytä selkiyttää nykytilanteesta. Mietinnössä esitetyt lupajärjestelmän soveltamisalan laajennukset, joiden myötä lupaharkinnassa ei enää jatkossa olisi tarpeen käyttää aikaa lähinnä teknisluonteiseen soveltamisalan määrittämiseen, ovat hyväksyttäviä ja niiden voidaan olettaa osaltaan tehostavan lupaharkintaa.

Hovioikeus toteaa, että esitetty uudistus on omiaan paitsi joustavoittamaan lupahakemusten käsittelyä myös edesauttamaan sitä, että hovioikeudet voivat jatkossa kohdentaa voimavarojaan aikaisempaa tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. Toisaalta olennaisen tärkeää on se, että hovioikeusprosessin tehostamiseen tähtävällä uudistuksella ei liiaksi kavenneta asianosaisten oikeutta muutoksenhakuun. Tältä osin hovioikeus yhtyy myös mietinnöstä ilmenevään ajatukseen siitä, että asianosaisten oikeusturvan toteutumisen kannalta lupajärjestelmän soveltamisalaa tärkeämmässä asemassa on se, miten jatkokäsittelyluvan myöntämisperusteita sovelletaan (s. 28-29). Asianosaisten oikeusturvaodotuksen kannalta perusteltuna voi-

daankin pitää sitä, että lupajärjestelmää uudistetaan järjestelmän soveltamisalaa muokkamalla eikä esimerkiksi nostamalla lupakynnystä nykyisestä matalasta kynnyksestä tai rajoittamalla hovioikeuden velvollisuutta tutkia lupaperusteet viran puolesta.

Hovioikeus toteaa, että uudistuksen myötä luvan myöntämisperusteiden tulkinta nousee aikaisempaa suurempaan rooliin. Oletettavaa on, että tämän johdosta myös korkeimman oikeuden prejädikatuurin merkitys tulee kasvamaan entisestään. Ennakkoratkaisujen lisäksi tärkeässä asemassa ovat hovioikeuksien neuvottelupäivät, joissa on syytä käsitellä jatkokeskustelulupajärjestelmän uudistusta ja siitä eri puolilla maata saatavia kokemuksia.

Vaasan hovioikeudessa 25.4.2014

Ma. hovioikeuden presidentti Robert Liljenfeldt

Hovioikeuden lausunnon on valmistellut ma. asessori Timo Saranpää. Lausunto on käsitelty hovioikeuden johtoryhmässä.